

Súd: Okresný súd Revúca
Spisová značka: 6P/57/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6818202102
Dátum vydania rozhodnutia: 05. 02. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Miroslava Kvetková
ECLI: ECLI:SK:OSRA:2019:6818202102.5

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Revúca samosudkyňou JUDr. Miroslavou Kvetkovou v právnej veci starostlivosti o maloleté deti: Z. C., D.. XX.XX.XXXX, V. C., D.. XX.XX.XXXX, Z. C., D.. XX.XX.XXXX, t.č. bytom Centrum pre deti a rodiny Rimavská Sobota, Cukrovarská 127/17 a L. C., D.. XX.XX.XXXX, t.č. bytom Centrum pre deti a rodiny Banská Bystrica, Kollárova 29, deti zast. kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Revúca, deti matky: L. C., D.. XX.XX.XXXX, N. Z. - Š. XXX a otca: L. C., D.. XX.XX.XXXX, H. N. C.Š. o uloženie výchovných opatrení a nariadenie ústavnej starostlivosti takto

rozhodol:

I. Súd n a r i a ě u j e nad maloletými deťmi Z. C., D.. XX.XX.XXXX, V. C., D.. XX.XX.XXXX V. Z. C., D.. XX.XX.XXXX ústavnú starostlivosť, ktorá sa bude vykonávať v Centre pre deti a rodiny Rimavská Sobota, Cukrovarská 127/17, Rimavská Sobota.

II. Súd n a r i a ě u j e nad maloletou L. C., D.. XX.XX.XXXX ústavnú starostlivosť, ktorá sa bude vykonávať v Centre pre deti a rodiny Banská Bystrica, Kollárova 29, Banská Bystrica.

III. Matka maloletých detí L. C., D.. XX.XX.XXXX j e p o v i n n á platiť na maloleté deti Z. C., D.. XX.XX.XXXX, V. C.H., D.. XX.XX.XXXX V. Z. C., D.. XX.XX.XXXX, na každé z maloletých detí, výživné vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené, nepľnoleté dieťa podľa osobitného predpisu mesačne, s účinnosťou od právoplatnosti tohto rozsudku, vždy do 25. dňa toho ktorého mesiaca, vopred na účet Centra pre deti a rodiny Rimavská Sobota, Cukrovarská 127/17, Rimavská Sobota.

IV. Matka maloletých detí L. C., D.. XX.XX.XXXX j e p o v i n n á platiť na maloletú L. C., D.. XX.XX.XXXX výživné vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené, nepľnoleté dieťa podľa osobitného predpisu mesačne, s účinnosťou od právoplatnosti tohto rozsudku, vždy do 25. dňa toho ktorého mesiaca, vopred na účet Centra pre deti a rodiny Banská Bystrica, Kollárova 29, Banská Bystrica.

V. Otec maloletých detí L. C.H., D.. XX.XX.XXXX j e p o v i n n ý platiť na maloleté deti Z. C., D.. XX.XX.XXXX, V. C., D.. XX.XX.XXXX V. Z. C., D.. XX.XX.XXXX, na každé z maloletých detí, výživné vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené, nepľnoleté dieťa podľa osobitného predpisu mesačne, s účinnosťou od právoplatnosti tohto rozsudku, vždy do 25. dňa toho ktorého mesiaca, vopred na účet Centra pre deti a rodiny Rimavská Sobota, Cukrovarská 127/17, Rimavská Sobota.

VI. Otec maloletých detí L. C., D.. XX.XX.XXXX j e p o v i n n ý platiť na maloletú L. C., D.. XX.XX.XXXX výživné vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené, nepľnoleté dieťa podľa osobitného predpisu mesačne, s účinnosťou od právoplatnosti tohto rozsudku, vždy do 25. dňa toho ktorého mesiaca, vopred na účet Centra pre deti a rodiny Banská Bystrica, Kollárova 29, Banská Bystrica.

VII. Súd z r u š u j e výchovné opatrenie - dohľad nad výchovou maloletých detí, ktoré bolo určené uznesením Okresného súdu Revúca č. k. 8P/28/2017-68 zo dňa 14.07.2017.

VIII. Súd konanie o nariadenie výchovných opatrení z a s t a v u j e .

o d ô v o d n e n i e :

1. Rozsudkom Okresného súdu Revúca č. k. 5P/50/2016-70 zo dňa 09.11.2016 bolo manželstvo rodičov detí rozvedené, súd zároveň schválil rodičovskú dohodu, podľa ktorej boli maloleté deti zverené do osobnej starostlivosti matky a otec detí bol zaviazaný platením výživného na každé z maloletých detí v minimálnej zákonnej výške.

2. Uznesením Okresného súdu Revúca č. k. 8P/28/2017-68 zo dňa 14.07.2017 boli uložené výchovné opatrenia - matke detí napomenutie a dohľad nad výchovou maloletých detí. Výchovné opatrenia boli uložené z dôvodu, že matka zanedbávala starostlivosť o maloleté deti, hygiena domácnosti bola na nízkej úrovni, deti bývali často špinavé a v domácnosti občas absentoval i dostatok potravín. Matka nerešpektovala ani pokyny lekára a to ani v prípade maloletej D., ktorá je ťažko zdravotne postihnutá. Výchovné opatrenia mali byť zhodnotené pred 16.02.2018.

3. Uznesením Okresného súdu Revúca zo dňa 09.02.2018 súd začal konanie o uloženie výchovných opatrení vzhľadom na potrebu zhodnotenia skôr uložených výchovných opatrení. Rozsudkom Okresného súdu Revúca č. k. 6P/11/2018-94 zo dňa 19.04.2018 súd maloleté deti dočasne odňal z osobnej starostlivosti matky a maloletým deťom nariadil na dobu 6 mesiacov od právoplatnosti rozsudku pobyť v zariadení - Z., V. V. Z. v Detskom domove Rimavská Sobota, L. v Detskom domove Banská Bystrica. Rodičom bola uložená povinnosť platiť na účet detského domova výživné v minimálnej zákonnej výške. Účinnosť výchovných opatrení mala byť zhodnotená pred uplynutím 12.11.2018.

Výchovné opatrenie pobytového charakteru bolo uložené z dôvodu, že matka maloletých detí napriek uloženému napomenutiu a dohľadu dlhodobo zanedbávala starostlivosť o maloleté deti, počas šetrení v rodine bola domácnosť opakovane v nevyhovujúcich podmienkach, matka nemala pre deti zabezpečené potraviny, hygienické potreby, oblečenie a obuv, v domácnosti bola často zima, deti neboli adekvátne oblečené a obuté, boli špinavé, zavšivavené. I podľa správ školy chodili maloleté deti do školy špinavé a zavšivavené. Na základe oznámení ošetrojúcej lekárky bola zistená nedostatočná starostlivosť matky o deti. Nedostatky v starostlivosti matky o deti sa najvýraznejšie prejavili u maloletej L., ktorá má zdravotné problémy a vyžaduje si intenzívnejšiu starostlivosť. Maloletá mala opakovane nižšiu váhu, ako by mala vo svojom veku mať a počas sociálnych šetrení bola často nenajedená, neprebalená. Matka si nedostatočne plnila svoje rodičovské povinnosti, starostlivosť o deti zanedbávala, nevenovala im náležitú pozornosť, základné potreby detí boli dlhodobo neuspokojené. I po umiestnení maloletej L. do starostlivosti právnickej osoby neodkladným opatrením bola v domácnosti špina, neporiadok, nedostatok hygienických potrieb a potravín. Keďže doteraz uložené výchovné opatrenia nesplnili svoj účel, bolo nutné nariadenie dočasného pobytu detí v zariadení za účelom zabezpečenia úpravy rodinných a sociálnych pomerov maloletých detí.

4. Uznesením Okresného súdu Revúca zo dňa 09.10.2018 súd začal konanie o uloženie výchovných opatrení a o nariadenie ústavnej starostlivosti vzhľadom na potrebu zhodnotenia skôr uložených výchovných opatrení, prípadne na potrebu riešenia náhradnej starostlivosti o maloleté deti. Maloleté deti boli dočasne ponechané v zariadeniach i po uplynutí 6 mesiacov od uloženia výchovného opatrenia pobytového charakteru neodkladným opatrením č. k. 6P/57/2018-14 zo dňa 09.11.2018.

5. Riadne a včas predvolaná matka maloletých detí sa na pojednávanie nedostavila, svoju neúčast' neospravedlnila. Súd v súlade s § 180 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v platnom znení (ďalej len CSP alebo Civilný sporový poriadok) a § 31 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilného mimosporového poriadku v platnom znení (ďalej len CMP alebo Civilný mimosporový poriadok) pojednával a rozhodol v jej neprítomnosti.

6. Súd vo veci vykonal dokazovanie výsluchom otca detí a kolízneho opatrovníka detí, prečítaním listinných dôkazov - správy kolízneho opatrovníka zo dňa 12.11.2018, správy centier pre deti a rodiny zo dňa 02.10.2018, 22.10.2018, 21.01.2019 a 18.01.2019, správy Obce Z. zo dňa 17.01.2019, správy Mesta C. zo dňa 14.01.2019, odpovedí na lustrácie rodičov a detí v registri obyvateľov, odpovedí na lustrácie rodičov v Sociálnej poisťovne, v registri priestupkov a v katastri nehnuteľností, potvrdenia

Sociálnej poisťovne - ústredie zo dňa 15.01.2019, potvrdenia Sociálnej poisťovne - pobočka Rožňava zo dňa 17.01.2019, potvrdenia Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Rimavská Sobota zo dňa 14.01.2019, potvrdenia Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Revúca zo dňa 15.01.2019, potvrdenia Okresného dopravného inšpektorátu Revúca zo dňa 15.01.2019, potvrdenia F. W. G. zo dňa 18.01.20189 o príjme otca detí a jeho mzdového listu, zmluvy o nájme otca detí zo dňa 19.10.2016 s dodatkom, príjmového pokladničného dokladu, ústrižkov poštových poukázok, oboznámením sa s celým obsahom spisu, ako aj obsahom pripojeného spisu tunajšieho súdu sp. zn. 6P/11/2018. Vykonanie iných dôkazov nebolo do vyhlásenia uznesenia o skončení dokazovania navrhnuté. Na základe takto vykonaného dokazovania súd zistil nasledovný skutkový stav:

7. Lustráciou bolo zistené, že voči matke detí je na Okresnom súde Revúca vedené trestné stíhanie sp. zn. 2T/191/2018 za prečin zanedbávania povinnej výživy, matke detí bol trestným rozkazom uložený trest odňatia slobody nepodmienečne, proti trestnému rozkazu ale bol podaný odpor, preto nenadobudol právoplatnosť. Trestná vec zatiaľ nie je skončená.

8. Podľa správy kolízneho opatrovníka zo dňa 12.11.2018 vykonával pravidelné sociálne zisťovania ako v detských domovoch, tak aj v domácnosti matky.

Maloletá L. je dieťa s viacnásobným zdravotným postihnutím a bola umiestnená na špecializovanú samostatnú skupinu s opatrovateľským procesom. Maloletá pri prijatí trpela podvýživou, jej fyzická hmotnosť predstavovala polovicu váhy trojročného dieťaťa, vážila 6950g. Maloletá L. bola od prijatia do detského domova niekoľkokrát hospitalizovaná pre opakované zápaly močových ciest a pri vyšetreniach jej bola zistená vrodená chyba močového mechúra. Z toho dôvodu bol maloletej na istý čas zavedený katéter. Katéter je časom vybrali, ale z dôvodu, že si nevie vyprázdniť močový mechúr, musia ju niekoľkokrát denne cievkovať (aj 6x). Maloletá prosperuje, výrazne narástla a prospieva jej rehabilitácia. Stále sa usmieva a má rada ľudí. Začína rozprávať, pamätá si z domu niekoľko rómskych slov, ale učí sa už aj slovenské slová. Starostlivosť, ktorá je maloletej v detskom domove poskytovaná, jej matka v domácom prostredí zabezpečiť nedokáže.

Maloleté deti Z., V. a Z. sú umiestnené v súrodeneckej skupine v A.. Maloleté deti sa dobre adaptovali na nové prostredie, našli si nových kamarátov a veľmi radi sa učia nové veci. V čase sociálnych zisťovaní v domácom prostredí boli deti tiché, nekomunikovali, počas návštev v detskom domove deti komunikovali a s radosťou oznamovali, čo všetko sa za dobu pobytu v detskom domove naučili. V krátkom čase si osvojili základné hygienické návyky. Počas rozhovoru s deťmi bolo zistené, že sa im v detskom domove páči, ale na druhej strane im chýba matka a chceli by sa vrátiť domov.

Vykonal sociálne zisťovania i v domácnosti matky, ktorej jednou z úloh z prípadovej konferencie konanej dňa 30.05.2018 bolo vytvorenie vhodných podmienok pre návrat maloletých detí do prirodzeného rodinného prostredia. Matka v stanovenom termíne nevytvorila pre deti vhodné podmienky. V domácnosti absentuje dostatok lôžok na spanie pre mal. deti.

9. Podľa správ centier pre deti a rodiny maloletá L. je dieťa s viacnásobným zdravotným postihnutím, bola z tohto dôvodu umiestnená na špecializovanú samostatne usporiadanú skupinu s opatrovateľským procesom. Maloletá pri prijatí trpela podvýživou, vážila 6950g, jej súčasná váha predstavuje 11,4 kg. Maloletá bola v apríli 2018 hospitalizovaná v DFNSP Banská Bystrica pre zvýšenú hladinu zápalovej aktivity v tele. Bola jej zistená Akútna pyelonefritída pri neurogénom močovom mechúry. Je sledovaná v urologickej ambulancii, pravidelne býva hospitalizovaná v nemocnici v Bratislave, kde sledujú jej zdravotný stav. Vzhľadom k tomu, že má vývojovú chybu močového mechúra je potrebné ju 6x denne cievkovať. Mal. L. je dispenzarizovaná v neurologickej, neurochirurgickej a urologickej ambulancii. Maloletá L. je čulá, veselá. Má rada sociálny kontakt, reaguje na oslovenie, prihovorenie, vie zopakovať slová. Po motorickej stránke je schopná sa posadiť, pretáčať a plaziť za pomoci rúk. Matka kontaktovala centrum za účelom zistenia informácií o maloletej telefonicky jedenkrát 12.9.2018. Matka sa informovala aj na osobnú návštevu, na osobnú návštevu do centra neprišla. Matka si vyživovaciu povinnosť voči maloletej neplní. Otec platí výživné pravidelne po 28,50 €. Maloletej bola zriadená vkladná knižka, kde jej je výživné poukazované.

Maloleté deti Z., V. a Z. prišli do centra dňa 21.05.2018 v sprievode matky, starého otca a starostu obce Z.. Deti prišli v zanedbanom stave, špinavé a zavšivavené. Matka odovzdala sociálnej pracovníčke rodné listy detí, informovala ju, že deti nebývajú často choré a neužívajú žiadne lieky. Uviedla, že deťom začala vybavovať preukazy poisťencov, ktoré po doručení mala zaslať centru, čo však neurobila a preukazy zdravotného poistenia pre deti vybavilo centrum. Matka bola poučená o spôsobe kontaktovania sa s deťmi, o možných návštevách detí v centre a príspevkoch, na ktoré má nárok.

Dňa 30.05.2018 bola na OÚ Z. zrealizovaná prípadová konferencia s matkou detí, ktorej výstupom bolo stanovenie cieľa plánu sociálnej práce a konkrétnych úloh do 12.11.2018. Matka detí telefonicky kontaktovala v dňoch: 22.05.2018, 24.05.2018, 27.05.2018, 11.6.2018, 20.6.2018 a 13.07.2018, od tohto dátumu sa matka s deťmi nekontaktovala. Matka prejavovala záujem osobne navštíviť deti, návštevu sa nepodarilo dohodnúť, matka nemala dostatok financií. Centrum vykonalo dňa 03.09.2018 návštevu matky s deťmi v jej domácom prostredí. Matka deťom kúpila sladkosti, malinovku a slané pochutiny. Od návštevy sa matka s deťmi nekontaktovala telefonicky ani osobne.

Dňa 19.10.2018 bola zrealizovaná 2. prípadová konferencia, po prípadovej konferencii matka ešte v ten istý deň kontaktovala deti telefonicky a následne aj v dňoch: 20.10.2018 a 21.10.2018. Matka informovala deti o plánovanej návšteve na riaditeľstve centra dňa 22.10.2018, ktorú napokon so starým otcom detí skutočne zrealizovala. Matka a starý otec sa s deťmi zvitáli, priniesla im chipsy, chrumky a keksy. Najviac pozornosti matke venovala V. a Z.. Z. si viac kreslila a s matkou a starým otcom veľmi nekomunikovala. Deti počas stretnutia kreslili obrázky pre matku, pozornosť venovali aj starému otcovi, ktorý si ich striedavo bral na kolená a zhováral sa s nimi. Matka bola v kontakte s deťmi neistá, komunikáciu s nimi dostatočne nerozvíjala. Súrodenci, najmä Z. a V., sa zo stretnutia tešili, V. v priebehu návštevy aj plakala. Matka sa ju snažila slovne utíšiť a prisľúbila deťom ďalšiu návštevu. S matkou bolo dohodnuté, že centrum do vianočných prázdnin zrealizuje s deťmi návštevu v jej domácnosti. Po návšteve matka deti telefonicky kontaktovala dňa 8.11.2018.

Centrum vykonalo dňa 13.12.2018 ďalšiu návštevu matky a starého otca s maloletými deťmi v domácom prostredí. Počas návštevy matka so starým otcom opakovane prejavili záujem o prázdninový pobyt detí v ich spoločnej domácnosti. Centrum uvoľnilo deti na pobyt do domáceho prostredia od 21.12.2018 do 04.01.2019. Deti sa do centra vrátili v poriadku, Slavomíra mala nádchu a kašeľ. Na pobyte sa im páčilo, aj keď sa vyjadrovali, že najviac pozornosti im počas pobytu venoval starý otec. Mama viac pozerala televízor. Pod stromček od nej dostali salónky. Vyjadrili sa, že hladní neboli. Matka sa od pobytu s deťmi nekontaktovala osobne, písomne ani telefonicky.

Centrum v správe zhodnotilo, že matka detí bola prítomná na prvej prípadovej konferencii, vyjadrila záujem, aby boli deti zverené späť do jej starostlivosti. Matka splnila len niektoré úlohy, ktoré jej vyplynuli zo stretnutia. Kontakt s deťmi po určitej dobe prerušila a nezrealizovala ani návštevu detí v detskom domove. Taktiež si neplnila vyživovaciu povinnosť voči deťom. Z druhej prípadovej konferencie vyplynulo, že matka sa presťahovala k svojmu otcovi a matka začala pracovať na aktívnych prácach v obci, čím sa ich finančná situácia zlepšila. S matkou začala pracovať psychologička referátu poradensko-psychologických služieb Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Revúca. Starosta obce sa o matke aj o starom otcovi vyjadroval pozitívne, podľa neho sa rodina snaží, spolupráca s rodinou je na dobrej úrovni. Všetci zúčastnení súhlasili, že ak súd nerozhodne inak, bude cieľom po dobu ďalších 6 mesiacov práca s rodinou na návrate detí späť do rodinného prostredia. Po druhej prípadovej konferencii matka kontakt s deťmi obnovila bol zrealizovaný aj krátkodobý pobyt detí v jej domácnosti, počas ktorého sa neobjavili vážnejšie problémy.

10. Podľa správy Mesta C. otec detí je rozvedený. Komisiou na ochranu verejného poriadku jeho správanie nebolo prejednané. Ostatné charakterové vlastnosti, majetkové pomery a spôsob jeho života im nie je známy.

11. Podľa správy Obce Z. matka detí býva v obecnom nájomnom byte u svojho otca Z. G., D.. XX.XX.XXXX. Poberá dávku v hmotnej núdzi a je zaradená do aktívnej činnosti pre obec. Správanie na verejnosti má slušné, komisiou ochrany verejného poriadku prejednaná nebola. Nemajú vedomosť o požívaní alkoholických nápojov u menovanej. Matka detí zanedbávala starostlivosť o svoje deti (nedostatok potravín v domácnosti, zlá hygiena, nerešpektovanie pokynov detskej lekárky, zanedbávanie povinnej školskej dochádzky detí), na základe čoho boli deti umiestnené do detského domova. Obec umožňovala matke telefonicky kontaktovať deti v detskom domove, v posledných dvoch mesiacoch však telefonovať nechodí, vyjadrila sa, že deťom telefonuje z mobilného telefónu.

12. Kolízny opatrovník dieťaťa na pojednávaní uviedol, že od umiestnenia detí do centier si matka neupravila svoje pomery tak, aby bol možný návrat detí do domáceho prostredia k nej. Podľa záverov prípadovej konferencie mala matka do 15.12.2018 vytvoriť podmienky tak, aby mala pre každé dieťa posteľ, oblečenie, potraviny. Počas sociálnych zisťovaní bolo zistené, že matka sa po umiestnení detí presťahovala do vedľajšieho bytu ku otcovi, kde žije. Spočiatku neurobila žiadne zmeny, až v závere zabezpečila rozťahovaciu posteľ. Nesplnila si teda povinnosť upraviť si pomery. Keďže matka žije v jednej domácnosti s otcom, ten jej pomáha a v rámci prípadovej konferencie prisľúbil pomoc

s výchovou aj finančnú výpomoc. Starý otec detí by mohol dohliadnuť, aby výchova detí bola lepšie zabezpečená. Nie je pravdepodobné, že by dokázali zabezpečiť výchovu na vysokej úrovni, ale je možné, že by výchova bola lepšia ako predtým. Starý otec mal donedávna zverené v náhradnej osobnej starostlivosti deti druhej dcéry (kým táto bola vo výkone trestu odňatia slobody) a počas náhradnej osobnej starostlivosti neboli zistené nedostatky v starostlivosti z jeho strany. Keďže matka si svoje pomery neupravila, u maloletej L. navrhujú nariadenie ústavnej starostlivosti, maloletá má vážne zdravotné problémy a matka by nezvládla starostlivosť o túto maloletú. Pokiaľ ide o ostatné deti, ponechávajú na zvážení opätovné uloženie výchovného opatrenia pobytového charakteru alebo nariadenie ústavnej starostlivosti, v rámci prípadovej konferencie zástupcovia obce, centier pre deti a rodiny a rodina navrhovali, aby dostala matka ešte šancu upraviť si pomery.

13. Otec detí na pojednávaní uviedol, že s rodinou detí nie je v kontakte. S deťmi bol naposledy, keď ešte žili s ich matkou v jednej domácnosti. Odkedy sú deti umiestnené, raz ich telefonicky kontaktoval. On sám nemá vytvorené podmienky, aby zabezpečoval starostlivosť o deti. Je zamestnaný, z príjmu platí výživné za ubytovňu 50,- Eur mesačne, za smeti 12,- Eur mesačne a bežné výdavky. Vznikol mu dlh v Sociálnej poisťovni, ktorý má uhradiť. Má ešte vyživovaciu povinnosť k 3 maloletým deťom - I. C.H., G. C. V. G. C., na ktoré pravidelne platí výživné. Platí aj výživné na maloleté deti do centier pre deti a rodiny.

14. Maloleté deti neboli vzhľadom na svoj vek vypočúvané.

15. Z listinných dôkazov súd zistil, že matka detí je nezamestnaná, je vedená v evidencii uchádzačov o zamestnanie, poberá dávku v hmotnej núdzi vo výške 61,60 Eur, nevlastní majetok väčšej hodnoty. Otec detí je zamestnaný, jeho priemerný čistý príjem je 601,14 Eur, nepoberá žiadne dávky zo Sociálnej poisťovne ani z Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Rimavská Sobota, nevlastní majetok väčšej hodnoty. Otec detí má so zamestnávateľom uzavretú nájomnú zmluvu, na základe ktorej užíva priestory zamestnávateľa, kde i býva, pričom mesačne platí nájomné vo výške 47,- Eur. Má vyživovaciu povinnosť k ďalším trom deťom.

16. Podľa § 37 ods. 3 písm. b) zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine v platnom znení (ďalej len zákon o rodine) ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa a ak výchovné opatrenia uvedené v odseku 2 nevedli k náprave, súd dočasne odníme maloleté dieťa z osobnej starostlivosti rodičov aj proti ich vôli, osôb, ktorým bolo maloleté dieťa zverené do náhradnej starostlivosti podľa § 45 alebo § 48, budúcich osvojiteľov, ktorým bolo maloleté dieťa zverené do starostlivosti podľa § 103, osvojiteľov alebo poručníka, ktorý sa o maloleté dieťa osobne stará, a nariadi maloletému dieťaťu na účely zabezpečenia odbornej pomoci maloletému dieťaťu alebo zabezpečenia úpravy rodinných a sociálnych pomerov maloletého dieťaťa pobyt v zariadení najdlhšie na šesť mesiacov,

17. Podľa § 54 zákona o rodine náhradná osobná starostlivosť a pestúnska starostlivosť majú prednosť pred ústavnou starostlivosťou. Pred nariadením ústavnej starostlivosti je súd povinný vždy skúmať, či maloleté dieťa nemožno zveriť do náhradnej osobnej starostlivosti, a ak to nie je možné, do pestúnskej starostlivosti.

Súd môže nariadiť ústavnú starostlivosť len vtedy, ak je výchova dieťaťa vážne ohrozená alebo vážne narušená, nie je možné dieťa zveriť do náhradnej osobnej starostlivosti alebo pestúnskej starostlivosti a

- a) dieťa je osvojiteľné a nie je možné ho zveriť do starostlivosti budúcich osvojiteľov alebo do starostlivosti fyzickej osoby podľa osobitného predpisu,
- b) rodičia dieťaťa nežijú alebo im v starostlivosti o dieťa bráni závažná prekážka,
- c) uložené výchovné opatrenie podľa § 37 ods. 3 nevedlo k náprave alebo
- d) rodičia dieťaťa sú pozbavení výkonu rodičovských práv.

Za vážne ohrozenie alebo vážne narušenie výchovy maloletého dieťaťa sa nepovažujú nedostatočné bytové pomery alebo majetkové pomery rodičov maloletého dieťaťa.

Ak súd nerozhodol podľa § 39 ods. 2 a 3 alebo podľa § 56, sú rodičia maloletého dieťaťa naďalej jeho zákonnými zástupcami a spravujú jeho majetok.

Súd v rozhodnutí, ktorým nariaďuje ústavnú starostlivosť, musí presne označiť zariadenie, do ktorého má byť dieťa umiestnené. Pri rozhodovaní o ústavnej starostlivosti a označení zariadenia súd vždy prihliadne na citové väzby maloletého dieťaťa k rodičom, súrodencom a iným blízkym osobám a zohľadní možnosti zariadenia na utvorenie podmienok na zachovanie rodinných a citových vzťahov dieťaťa, jeho rodičov a súrodencov.

18. Súd nariadi ústavnú starostlivosť iba v zákonom stanovených prípadoch a to za podmienky, že iná forma náhradnej starostlivosti nie je možná. Súd má za to, že v danom prípade boli splnené zákonné podmienky na nariadenie ústavnej starostlivosti nad maloletými deťmi podľa § 54 ods. 2 písm. c) zákona o rodine a že nariadenie ústavnej starostlivosti je v záujme detí, keďže výchova maloletých detí je vážne narušená. Matka v súčasnosti napriek skôr uloženému výchovnému opatreniu podľa § 37 ods. 3 zákona o rodine nemá vytvorené také podmienky, aby mohla zabezpečovať osobnú starostlivosť o deti. Nebola ani zistená osoba, ktorej by bolo možné maloleté deti zveriť do náhradnej osobnej starostlivosti alebo pestúnskej starostlivosti.

19. Z pripojených spisov vyplýva, že matka dlhodobo zanedbávala starostlivosť o maloleté deti, maloleté deti boli pred umiestnením špinavé, zanedbané, zavšivavené, takmer vždy v domácnosti absentovali potraviny a hygienické prostriedky. Fyzický i mentálny vývoj detí zaostával, nekomunikovali, čo malo priamu súvislosť so zanedbávaním výchovy matkou. Je zrejmé, že deti boli u matky v značne nepodnetnom prostredí, keďže po ich umiestnení v zariadení začali napredovať, zmenilo sa aj ich správanie, boli veselé, komunikatívne. Najviac sa zanedbávanie starostlivosti prejavilo u maloletej Izabely, ktorá bola v čase umiestnenia zanedbaná, podvýživaná, nebola jej zabezpečovaná adekvátna zdravotná starostlivosť. Dieťa začalo napredovať a zlepšil sa i jej zdravotný stav v dôsledku toho, že v zariadení sa dbá, aby po zdravotnej stránke mala maloletá zabezpečené všetko potrebné, navštevuje potrebné odborné ambulancie, podstupuje rehabilitáciu, sú jej poskytované denne ošetrenia. Toto všetko zo strany matky v domácom prostredí absentovalo. Za týchto okolností má súd za to, že kým matka neupraví svoje pomery tak, aby deti mali v domácom prostredí zabezpečené všetko potrebné (vhodné bytové podmienky, dostatok potravín, hygienických potrieb, oblečenia, obuvi, hračiek atď.) a zároveň kým matka svojim prístupom a postojom nepreukáže, že bude schopná riadne zabezpečovať výchovu detí i po nehmotnej stránke, aby deti napredovali, ako je tomu v súčasnosti v centre pre deti a rodinu, nemôžu sa deti vrátiť späť do domáceho prostredia.

20. Matka si takýmto spôsobom upraviť pomery nedokázala počas 6 mesiacov účinnosti výchovného opatrenia pobytového charakteru. Matka síce konečne po umiestnení detí začala problém v rodine riešiť (keď dovtedy žiadne z realizovaných opatrení kolízneho opatrovníka, napomenutie súdu ani súdom určený dohľad ju k zmene spôsobu života neprinútili), nasťahovala sa k otcovi, ktorý jej vypomáha a prejavovala záujem o maloleté deti, čo súd považuje za veľmi pozitívne pre možný budúci návrat detí do domáceho prostredia. Jej kroky a postoj však nie sú dostatočné. Po uplynutí 6 mesiacov sú jej pomery naďalej také, že návrat detí do domáceho prostredia nepovažuje súd za možný, v prospech detí. V prvom rade matka nemá vytvorené podmienky tak, aby deti v prípade súčasného návratu mali zabezpečené všetko potrebné. Matka si ani neplní vyživovaciu povinnosť, preto je možné mať obavu, že ak nedokáže mesačne posilať deťom výživné v minimálnej výške (ani za prisľúbenej pomoci jej otca), nebudú mať deti po návrate do domáceho prostredia permanentne zabezpečené všetko potrebné. Okrem toho je však veľmi dôležité, aby matka po návrate detí domov dokázala deťom zabezpečiť výchovu tak, aby deti napredovali. Kontakt matky s deťmi nebol počas 6 mesiacov účinnosti výchovného opatrenia dostatočný, boli dlhšie obdobia, kedy matka deťom ani nezavolala. Osobný kontakt bol zrealizovaný len vtedy (s jednou výnimkou), keď deti priviezlo do domáceho prostredia zariadenie. S maloletou L. nie je matka v kontakte vôbec a ani sa o ňu nezaujíma, naposledy sa o nej informovala v septembri. Z predložených správ vyplýva, že ani počas krátkodobého pobytu detí v domácom prostredí sa matka deťom dostatočne nevenovala, deti po návrate skôr spomínali starého otca, nespomínali žiadne aktivity s matkou, z čoho možno usúdiť, že matka sa im opäť nevenovala dostatočne. Súd má za to, že s matkou detí je nutné pracovať, aby si uvedomila, čo všetko jej deti potrebujú (i po nehmotnej stránke), aby nadobudla také rodičovské zručnosti, aby dokázala svoje deti vychovávať, usmerňovať, tráviť s nimi čas a venovať sa im tak, aby po dlhšej dobe jej starostlivosti deti opäť neupadli.

21. Súd má za to, že vzhľadom na malý pokrok, ktorý sa dosiahol za uplynulých 6 mesiacov, nemožno očakávať, že si matka upraví pomery vyššie popísaným spôsobom za ďalších 6 mesiacov. Nie je preto na mieste uloženie ďalšieho - opakovaného výchovného opatrenie pobytového charakteru.

22. Keďže boli splnené zákonné podmienky, súd rozhodol o nariadení ústavnej starostlivosti. V tomto prípade, za aktuálnej situácie v rodine, je v záujme detí, aby pokračovala starostlivosť o ne zo strany centier pre deti a rodiny, kde sú momentálne umiestnené. Vzhľadom na uvedené súd nariadil nad maloletými deťmi ústavnú starostlivosť, ktorá sa bude v prípade maloletej L. vykonávať v Centre pre deti a rodiny Banská Bystrica, Kollárova 29 a v prípade ostatných detí v Centre pre deti a rodiny Rimavská

Sobota, Cukrovarská 127/17. Keďže nariadením ústavnej starostlivosti zanikla potreba uloženia ďalších výchovných opatrení i potreba skôr uloženého dohľadu, v časti o uloženie výchovných opatrení bolo konanie zastavené a dohľad nad výchovou maloletých detí bol zrušený.

23. Podľa § 81 zákona o rodine ak súd rozhodne o umiestnení maloletého dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti, pestúnskej starostlivosti, o nariadení ústavnej starostlivosti alebo o uložení ochranej výchovy, upraví aj rozsah vyživovacej povinnosti rodičov alebo iných osôb povinných poskytovať maloletému dieťaťu výživné. Súd v rozhodnutí, ktorým nariaďuje ústavnú starostlivosť, súčasne uloží rodičom alebo iným fyzickým osobám povinným poskytovať dieťaťu výživné povinnosť, aby výživné poukazovali zariadeniu, do ktorého má byť dieťa umiestnené. Ak povinný podľa prvej vety neplní vyživovaciu povinnosť poukazovaním výživného zariadeniu, má toto zariadenie právo vykonávať úkony vo veciach uplatňovania nárokov na výživné maloletého dieťaťa.

24. Podľa § 62 zákona o rodine plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť. Obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov. Každý rodič bez ohľadu na svoje schopnosti, možnosti a majetkové pomery je povinný plniť svoju vyživovaciu povinnosť v minimálnom rozsahu vo výške 30% zo sumy životného minima na nezaopatrené nepľnoleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona. Pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Ak rodičia žijú spolu, prihliadne súd aj na starostlivosť rodičov o domácnosť. Výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť. Ak je maloleté dieťa zverené do striedavej osobnej starostlivosti rodičov, súd pri určení výživného prihliadne na dĺžku striedavej osobnej starostlivosti každého rodiča alebo súd môže rozhodnúť aj tak, že počas trvania striedavej osobnej starostlivosti rodičov výživné neurčuje.

25. Podľa § 75 ods. 1 zákona o rodine pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie. Výživné nemožno priznať, ak by to bolo v rozpore s dobrými mravmi; to neplatí, ak ide o výživné pre maloleté dieťa.

26. Keďže bola nariadená ústavná starostlivosť, súd podľa § 81 zákona o rodine upravil vyživovaciu povinnosť rodičov k deťom. Príjmom matky detí je len dávka v hmotnej núdzi, preto v jej schopnostiach a možnostiach nie je platenie výživného vo vyššej ako minimálnej zákonnej výške. Otec detí je síce zamestnaný a má príjem zo zamestnania, má však ešte ďalšie 3 vyživovacie povinnosti, preto dospel súd k záveru, že jeho príjem mu neumožňuje platenie výživného vo vyššej ako minimálnej zákonnej výške.

27. Vzhľadom na uvedené súd zaviazal rodičov detí na platenie výživného na každé z maloletých detí od právoplatnosti rozsudku v minimálnej zákonnej výške, t. j. vo výške 30% zo sumy životného minima na nezaopatrené, nepľnoleté dieťa podľa osobitného predpisu mesačne, vždy do 25.-ého dňa toho ktorého mesiaca. Výživné sa platí na účet centier pre deti a rodiny, kde sú deti umiestnené.

28. O trovách konania účastníkov konania súd nerozhodoval, nakoľko podľa § 57 Civilného mimosporového poriadku o povinnosti nahradiť trovy konania, ak nejde o trovy konania štátu, rozhoduje súd len na návrh.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia prostredníctvom tunajšieho súdu na Krajský súd v Banskej Bystrici v dvoch vyhotoveniach.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa

napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vyššie uvedenú vadu, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Odvolanie možno odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci.

Odvolacie dôvody možno meniť a dopĺňať až do rozhodnutia o odvolaní.

Ak povinný dobrovoľne nespĺní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie v časti, v ktorej bola upravená starostlivosť o maloleté dieťa, styk s maloletým dieťaťom alebo iná ako peňažná povinnosť vo vzťahu k maloletému dieťaťu, oprávnený môže podať návrh na nariadenie výkonu rozhodnutia podľa § 370 a nasl. Civilného mimosporového poriadku.

Ak povinný dobrovoľne nespĺní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie v časti, ktorým bola upravená peňažná povinnosť, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa Exekučného poriadku. Exekúciu možno vykonať zrážkami zo mzdy a z iných príjmov, príkazom pohľadávky, predajom hnuiteľných vecí, predajom cenných papierov, predajom nehnuteľnosti, predajom podniku, príkazom na zadržanie vodičského preukazu.